

С. О. КОРОЄД

**ГРОМАДСЬКІ ПРИЙМАЛЬНІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ:
ДОЦІЛЬНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ**

Обґрунтовується необхідність утворення громадських приймалень при місцевих партійних організаціях, розкриваються їх основні функції та форми роботи з громадянами, а також шляхи співпраці з депутатами.

© КОРОЄД Сергій Олександрович – кандидат юридичних наук

Ключові слова: громадські приймальні; політичні партії; депутати; громадяни; життя важливі проблеми.

Обосновывается необходимость создания общественных приемных при местных партийных организациях, раскрываются их основные функции и формы работы с гражданами, а также пути сотрудничества с депутатами.

Ключевые слова: общественные приемные; политические партии; депутаты; граждане; жизненно важные проблемы.

In the article the necessity of creation of public waiting rooms is grounded at local organizations of parties, their basic functions and forms of the work open up with citizens, as well as ways of cooperation with deputies.

Key words: public waiting rooms; political parties; deputies; citizens; vitally important problems.

Визнавши Україну демократичною і правовою державою, в якій діє принцип верховенства права, закріпивши свободу політичної діяльності та побудову суспільного життя на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності, Конституція закріпила право громадян України на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних та інших інтересів, надавши водночас громадянам право на звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, а також право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

В Україні завершилася передвиборна компанія з виборів Президента України. Багатьом громадянам було відомо про функціонування в кожному місті (районах в містах) громадських приймальень одного з кандидатів на пост Президента України.

Зазначені громадські приймальні фактично були «посередниками» між народом і кандидатом на пост Президента України та від імені останнього допомагали громадянам у вирішенні їхніх життєво важливих проблем, проводили серед них агітаційно-пропагандистську роботу.

Із закінченням передвиборної агітації ці громадські приймальні припили свою роботу, що в свою чергу обумовило виникнення серед населення негативної думки про відповідну політичну силу та їхнього кандидата на пост Президента України щодо втрати ними інтересу до електорату, а відтак й відсутності необхідності продовження надання громадянам допомоги після завершення виборчого процесу, чим було створено соціальну напругу і негативний імідж відповідної політичної сили.

За час свого функціонування громадські приймальні підтвердили актуальність своєї роботи, як за кількістю звернень громадян, так й за кількістю вирішених по суті питань, у зв'язку з чим постає питання щодо доцільності продовження функціонування таких громадських приймальень на постійній основі, але вже на базі місцевих партійних організацій, чому й буде присвячена ця стаття.

Так, будучи елементом політичної системи та утворюючи, поряд із державою, політичну організацію суспільства, політичні партії являють собою зареєстровані згідно із законом добровільні об'єднання громадян – прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, беруть участь у виборах та

інших політичних заходах, виробленні державної політики, формуванні органів влади, місцевого та регіонального самоврядування і представництво в їх складі. Роль політичних партій у сучасному громадянському суспільстві полягає в тому, що вони є первинними політичними інститутами, які знаходяться серед пересічних громадян та є своєрідними посередниками між народом, який реалізує за їх допомогою повноваження єдиного джерела влади, і державою, як спеціально створеним та відносно відокремленим інститутом публічної влади.

Формування представницьких органів влади в Україні, а саме Верховної Ради України, Верховної Ради АР Крим, органів місцевого самоврядування здійснюється на засадах пропорційної виборчої системи з обранням депутатів за виборчими списками кандидатів у депутати від політичних партій, виборчих блоків політичних партій. Громадяни ж реалізують своє право висування кандидатів у депутати через політичні партії (виборчі блоки).

Найбільш наближеними до виборців є місцеві партійні організації, які будуть, зазвичай, за адміністративно-територіальною ознакою, а відтак вони поширюють свою діяльність на територію відповідного міста (району в місті).

За законом місцеві партійні організації уповноважені як на висування кандидатів у депутати місцевої ради, так й їх відкликання. За партійною ознакою в місцевих радах утворюються депутатські фракції.

Таким чином, депутати місцевих рад не лише політично і організаційно, але й юридично пов'язані з відповідними місцевими партійними організаціями.

Відомо, що у виборчому окрузі депутати місцевих рад зобов'язані, зокрема вести регулярний прийом виборців; розглядати пропозиції, звернення, заяви і скарги членів територіальної громади; вживати заходів щодо забезпечення їх оперативного вирішення.

Як раніше, за часів існування мажоритарної виборчої системи, так й сьогодні, за пропорційної системи виборів, громадяни України звикли звертатися до депутатів місцевих рад за своїм місцем проживання з метою вирішення своїх життєво важливих питань. Адже нестабільний соціально-економічний стан в державі, особливо останнім часом в умовах економічної кризи, погіршення життя громадян й соціальних стандартів їх життєзабезпечення, збільшення кількості безробітних тощо зумовлюють об'єктивну потребу громадян в допомозі соціально-го, економічного, юридичного та іншого характеру.

Практика свідчить, що більшість цих звернень обумовлені потребами громадян в отриманні кваліфікованих роз'яснень положень законодавства та практики його застосування з цивільних, сімейних, житлових, трудових, земельних, пенсійних та інших правовідносин, а також надання допомоги в складанні проектів заяв, скарг, позовних заяв тощо з метою захисту їхніх прав. Водночас звернення, які фактично є скаргами на органи державного управління, зокрема щодо пенсійного (соціального) забезпечення і поліпшення житлових умов, також зумовлені, передусім, юридичною необізнаністю громадян, що призводить до розширеного тлумачення ними своїх прав і, як наслідок, необґрунтованих скарг.

Громадяни України переважно є малозабезпеченими та соціально незахищеними і, зазвичай, не можуть самостійно відстояти свої права чи дозволити собі звернутися за допомогою до юристів (адвокатів), які надають правову допомогу на платній основі.

Разом з тим у громадян виникає багато питань, які потребують не лише надання юридичних роз'яснень, але й здійснення депутатського реагування шляхом на-

правлення депутатами відповідних депутатських звернень до різноманітних установ з метою захисту прав та інтересів громадян і усунення порушень законності.

Проте варто визнати, що безпосереднє звернення громадян до депутатів місцевих рад є малоєфективним, оскільки у переважній більшості депутати не можуть юридично грамотно підготувати відповідні депутатські звернення та правильно визначити, з правової точки зору, проблему громадянина і вірно обрати способи відновлення прав та захисту інтересів заявника. Помічники-консультанти депутатів місцевих рад також в переважній більшості не є фахівцями-юристами.

А відтак депутатські звернення, які в силу статей 12-15 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» є дієвим засобом реагування з боку депутата на недоліки в діяльності посадових осіб і фактично є вимогою про усунення допущених порушень закону та відновлення порушених прав громадянина, зводяться до «перенаправлення» звернень громадян за належністю до тієї організації, на дії якої фактично скаржиться громадянин. Тобто надані депутатам повноваження здійснювати заходи депутатського реагування шляхом направлення відповідних депутатських звернень, повною мірою не реалізуються через нерозуміння юридичної суті інституту депутатського звернення.

Слід відмітити, що фактично всі заяви і скарги, адресовані депутатам, стосуються сприяння громадянам в реалізації їхніх прав та свобод і вимагають неабиякої юридичної обізнаності, адже лише правильне визначення суб'єктивного права, яке порушено, і способу його відновлення та відповідального за це суб'єкта управлінської діяльності дозволяє забезпечити ефективне поновлення в правах та забезпечення інтересів заявників в різноманітних сферах суспільних відносин.

У зв'язку з цим цілком очевидно є необхідність утворення на постійній основі при місцевих партійних організаціях громадських приймалень, де працюватимуть професійні юристи, які, здійснюючи щоденний прийом громадян, надаватимуть кваліфіковані роз'яснення законодавства, а за допомогою залучених до співпраці депутатів від відповідної політичної сили надаватимуть дієву допомогу громадянам у вирішенні їхніх життєво важливих проблем та ефективно захищатимуть їхні права і свободи у різноманітних правовідносинах шляхом підготовки для депутатів відповідних проектів депутатських звернень з метою подальшого здійснення таким чином депутатського реагування.

Проте цими функціями громадська приймальня обмежуватися не повинна. Так, будучи відповідним підрозділом місцевої партійної організації і допомагаючи громадянам у вирішенні їхніх життєвих проблем, працівники громадської приймальні мають проводити серед відвідувачів відповідну агітаційно-пропагандистську роботу за свою політичну партію, таким чином буде підвищуватися рейтинг і зміцнюватися електоральна підтримка відповідної політичної сили.

Для цього, зокрема, відвідувачам громадської приймальні має повідомлятися інформація про прагнення відповідної політичної сили вирішити соціально-економічні проблеми населення, а також про вже досягнуті результати в економічно-му розвитку України та зростанні рівня благополуччя населення країни.

Крім того, шляхом співбесіди із відвідувачами, працівники громадської приймальні мають не лише поширювати серед громадян основні положення програми політичної партії, проводячи серед відвідувачів відповідну роз'яснювальну роботу, але й виявляти і вживати заходи щодо збільшення кількості членів партії і її прихильників з метою залучення їх до роботи на виборах, участі у мирних зібраннях, розповсюдження агітаційної продукції тощо.

В громадській приймальні також щодня має відбуватися прийом громадян депутатами від політичної партії, що надасть змогу відвідувачам приймальні особисто викласти свою проблему на депутатському прийомі. Це психологічно має задовольнити громадянина, оскільки, по-перше, він буде вислуханий, а по-друге, надасть йому більшої впевненості та надії у вирішенні його питання. Проведення депутатського прийому також допомагатиме підтримувати безпосередній зв'язок депутатів з виборцями та підвищувати таким чином рейтинг і довіру до відповідної політичної партії.

Зазначене вище свідчить про те, що функціонування громадських приймалень не лише забезпечуватиме надання дієвої юридичної допомоги громадянам, але й сприятиме місцевим партійним організаціям у проведенні політичної роботи серед населення, а також допомагатиме депутатам відповідної політичної сили розглядати звернення членів територіальної громади, підтримуючи таким чином зв'язок з виборцями.

Це в кінцевому підсумку має призвести до нарощування кількості прихильників відповідної політичної партії та завоювання останньою на виборах більшості місць в представницьких органах влади всіх рівнів, що забезпечить реалізацію програми відповідної політичної партії.